

KÜLÖNFÉLÉK

HALALOZÁSOK.

Szlavnicai Sándor Béla †

Újból súlyos veszteség érte a magyar erdőmérnöki kart és Egyesületünket, *Sándor Béla* m. kir. honvédkincstári erdőigazgatónak folyó évi március hó 25-én történt váratlan elhúnytával.

A felvidéki Galgócon, Nyitra-vármegyében, született 1889 március 27-én. Itt, a szépséges Vág-völgyében szívta magába már gyermekkorában a Természet, az erdő iránti izzó szeretetet, amely egész életén végig kísérte.

Középiskoláinak elvégzése után ez a szeretet vezette őt a selmecbányai ősi Alma Mater falai közé. Főiskolai tanulmányainak befejezése után önkéntesi évét a volt cs. és kir. 75. tábori tarackezrednél szolgálta le, majd 1913-ban, a húszévi rab-ságból most felszabadult Ungvárott, az akkori m. kir. főerdőhivatalnál kezdte meg államerdészeti szolgálatát. A világháború kitörése azonban már egy év múlva őt is a becsület mezejére szólította, ahol bátor magatartásának elismeréseként több kitüntetésben részesült.

Katonai szolgálata a világháború befejezésével sem ért véget, mert ekkor Királyszállás székhellyel a várpalotai katonai lőtér erdőgazdaságának a vezetésével bízták meg.

Ebben a munkakörében a honvédkincstári erdők igazgatásának megszervezésével, a leromlott állományok jókarbahozatalával, a kincstári erdőknek önkéntes erdőtelepítés útján való nagymértékű gyarapításával és a gondjaira bízott üzem mintaszerűvé tételével az erdőgazdaság terén érenél maradandóbb emléket állított magának.

Természetszeretetéből fakadt a vadászat iránti hajlama és forró lelkesedése. A vadállomány ápolása és a vadgazdaság okoszerű fejlesztése terén páratlan szakértelmével olyan eredményeket ért el, hogy a kezelése alá tartozó erdőket csakhamar az ország egyik leghíresebb fővadterületeként emlegették.

Itt kifejtett tevékenységét nemcsak felettes hatósága, hanem az erdőbirtokon megfordult hazai és külföldi előkelőségek is teljes elismerésben részesítették. Ennek bizonyítéka pályájának

gyors felfelé ívelése és az a számos hazai és külföldi kitüntetés, amellyel a legfelsőbb körök elhalmozták.

Ha még megemlékezünk közszeretetlenben álló kedves egyéniségéről, amely annyi jóakarót és barátot szerzett a magyar erdészetnek, meleg kartársi szívéről, akkor teljes egészében előttünk áll az a nagy veszteség, amely *Sándor Béla* elmulásával családján, munkatársain és barátain kívül az egész magyar erdészetet érte.

T.

Id. Székhelyi gróf Mailáth József nagybirtokos, egyesületünk alapító tagja, folyó hó 2-án 83 éves korában elhunyt.

A megboldogult a magyar közgazdasági élet egyik legtiszteltebb egyénisége volt, akit mély vallásossága és izzó magyarsága avattak a hajdani néppárt egyik nagyrabecsült vezérévé.

Kora ifjúságától kezdve sokat foglalkozott szociális kérdésekkel és *a föld legszegényebb népének az ügyét különös melegséggel viselte a szívében.*

A hazai rög sorsáért — amelyről mindig azt hirdette, hogy elválaszthatatlan annak a boldogulásától, aki műveli — szóban, írásban és tettekkel számtalanszor síkra szállt; mélységes fajszeretete így állított el nem múló emléket nevének.

Tótprónai és Blatnicai báró Prónay Dezső nagybirtokos, folyó hó 7-én 92 éves korában Acsán elhunyt.

„Olyan férfiú távozott el tőlünk, — írja egyik jeles méltatója, — aki látta a haza nagyobb dicsőségét, aki egyéniségében megőrizte *egy nagyobb, szabadabb, magyarabb világ eszményeit és sugárzását.*“

A napilapok pártállás nélkül hasáboakat szenteltek emlékének, mert: „*báró Prónay Dezső* rétege valamikor szinte mindent jelentett a magyar politikában, erős vállán hordozta a hazát, a magyar haladást és e réteg elsorvadása a magyar politikai geniusz mérhetetlen hanyatlását jelentette.“

A magyar evangélikus egyháznak egy emberöltőn át egyházkerületi, több éven át egyetemes felügyelője, birtokának a szó régi, nemes értelmében vett *gazdája*, alkalmazottainak megértő, segítségre mindig kész kenyéradója volt. Mindig magyar ruhát viselt.

Egyesületünk alapítótagjainak nesztorát és a magyar erdők egyik melegszívű barátját gyászolja elhunytában.

Répászkzy István, ny. urad. igazgató, m. kir. gazdasági főtanácsos március hó 18-án életének 75. évében Mándokon elhunyt.

Hivatalos működésének legnagyobb részét — több mint 40 évet — a *gróf Forgách*-család szolgálatában töltötte el, — ahol, mint szívvel-lélekkel szakember, már évtizedekkel ezelőtt megvetette alapjait annak a viruló akác-gazdaságnak, amely felbushetetlen értékévé vált a szabolcsi homokon.

Nyugodjanak békében!

SZEMÉLYI HIREK.

A magyar királyi földmívelésügyi miniszter a magyar királyi erdőmérnökök személyzeti létszámába *Sercgély Sándor* (Szombathely), *Corradi Keresztély* (Ungvár), *Szilágyi Ferenc* (Szombathely), *Haidekker Antal* (Szombathely) és *Balog Sándor* (Szombathely) kir. mérnököket és *Kovács József* (Karád) urad. erdőmérnököt ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnökökké, továbbá *Tófalvi Miklós* (Szeged) és *Hidvégi Emil* (Pápa) kir. segédmérnököt, *Fürst Károly* (Miskolc), *Dermendzsin József* (Keszthely) és *Bartoschowszky Viktor* (Budapest) okl. erdőmérnököket ideiglenes minőségű magyar királyi segéderdőmérnökökké, végül *Milota Erich* (Csesznek), *Solt Hugó* (Mátészalka), *Belesák Barna* (Füzér), *Tilesch György* (Nagybajom), *Thurner Béla* (Barka), *Szerémy György* (Székesfehérvár), *Palkó László* (Nagybajom), *Kollányi Antal* (MályvADERDŐ), *Bándli Imre* (Tata) és *Madas András* (Sopron) okl. erdőmérnököket ideiglenes minőségű magyar királyi erdőmérnök-gyakornokokká kinevezte.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Fekete Gyula* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a szolgálat érdekében Léváról Komáromba, a m. kir. erdőigazgatósághoz áthelyezte.

ÚJ ERDŐMÉRNÖKÖK.

A M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karán az 1940. évi március hó 30-án tartott erdőmérnöki II., illetve III. szigorlaton *Bubb Gyula* és *Oroszlány Endre* jóminősítésű, *Egyházy József* és *Világhy András* erdőmérnöki oklevelet nyert.

A NEMZETKÖZI ERDÉSZETI KÖZPONT MŰKÖDÉSE.

A múlt évben Berlin székhellyel megalakult nagyjelentőségű intézmény a csatazaj*ellenére is laukadatlan buzgalommal

folytatja munkáját, hogy ezzel is tanuságot tegyen a napi politika fölé emelkedő hivatásáról.

A Központ állandó választmánya március hó elején Bernben tartotta III. rendes ülését, amelyen a tagállamok kiküldöttei csaknem kivétel nélkül megjelentek. A római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézetet annak elnöke, *Acerbo* báró és főtitkára, *dr. Papi* tanár képviselték.

Báró Waldbott Kelemen, a Központ elnöke személyesen vezetett a két napon át tartó tárgyalásokat, amelyek igen jelentős eredményeket hoztak.

A választmány elsősorban megállapította a Központ személyzetének a létszámát és szolgálati szabályzatát, valamint az intézet évi költségvetését és elhatározta egy folyóirat kiadását, amelynek első száma még ebben az évben megjelenik. Március hó 7-én az ülés résztvevői a Bern közelében fekvő erdőket tekintették meg *v. Erlach* és *Marcuard* erdőmesterek vezetésével.

A nagyjelentőségű nemzetközi értekezleten a svájci szövetségi kormányt *Etter* szövetségi tanácsos képviselte, aki a választmány munkáját a legmesszebbmenően támogatta.

Örvendetes határozata a berni ülésnek, hogy a választmány legközelebbi tárgyalásait — még az őszi folyamán — *Budapest*en tartja meg.

A II. ERDŐMÉRNÖK-TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAM.

Lapunk legközelebbi számában részletesen ismertetjük majd a tanfolyam órarendjét, amelynek az idei Soproni Nyári Egyetem keretében történő beállítását a *július hó 28-ától augusztus hó 4-éig* terjedő időre tervezzük.

Most csak arra kérjük azokat a *gyakorlati kartársainkat*, akik gazdag tapasztalataikkal segítségünkre tudnak és óhajtanak lenni, közölgék velünk **f. hó 30-áig**, milyen címen vállalnak, egy, legfeljebb két órára terjedő *előadást*.

Jelentkezésükért a tanulni vágyó magyar erdőmérnökök hálája illeti őket, fáradozásukat pedig egyesületünk szerény tiszteletdíjjal és az utiköltségek megtérítésével is méltányolni kívánja.

KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A MAGYAR FÁK FÜTŐHATÁSÁRA VONATKOZÓ KÖZLEMÉNYHEZ.

A vizsgálatok eredményeinek közzlése után (E. L. 1940. III.) több oldalról nyilvánult meg az érdeklődés, amelyet a magam részéről őszinte örömmel fogadtam, miután ezúttal nemcsak elméleti, hanem gyakorlati szempontból is tisztázandó fontos kérdés-komplexumról van szó.

A közölt átlagadatokat több száz próbadarab vizsgálatának az eredményei alapján állítottam össze. Az „Erdészeti Lapok” hasábjain természetesen a lap irányára és a rendelkezésre álló szűkebb keretekre való tekintettel a vizsgálati módszerek és az átlagadatok összehasonlításánál alapul vett eredmények részletekbe menő ismertetésére nem terjeszkedhettem ki. Idevonatkozólag utalnom kell arra, hogy az „Erdészeti Kísérletek”-nek a kérdés részleteit is behatóan ismertető közleményt már 1938-ban beküldöttem és most már megvan a remény arra, hogy a rajtam kívül fekvő akadályok megszűnése után, az ott meg is fog jelenni.

Aki a kérdés elméleti és gyakorlati módszerei iránt érdeklődik, ott minden felvilágosítást meg fog kapni. Itt csak általánosan jegyzem meg röviden a következőket:

A fák kalorimetrikus vizsgálatához — a szenek fűtőhatásának vizsgálatához hasonlóan — két út áll nyitva. Az egyik a fák és a szenek elemi analízise útján állapítja meg a fűtőhatást az ismert *Dulong*-féle képlet alapján:

$$F = \frac{8100 C + 29,000 \left(H - \frac{O}{8}\right) + 2500 S - 600 W}{100} \quad 1.)$$

ahol *C* a szenet, *H* a hidrogént, *S* a ként és *W* a víztartalmat jelentő százalékokban. A fákra vonatkozólag a képlet általában a nyert, fontosabb átlagadatok alapján *Schwackhöfer* szerint a következőképpen alakul:

$$F = \frac{8100 \times 49.6 + 29,000 \times \left(6.1 - \frac{43.8}{8}\right)}{100} = 4200 \text{ kalória} \quad 2.)$$

A kalorimetrikus vizsgálatok átlagértékei azonban ennél rendszerint nagyobb értéket mutatnak. Okát ennek ma még pontosan nem tudjuk. Ezért helyesebbnek tartottam *Fabricius* és *Gross* vizsgálataihoz hasonlóan a közvetlen fűtőhatás mérését, amely elvégre gyakorlati szempontból az erdőgazdát legjobban érdekli.

Az elemi analíziseknek és a kalorimetrikus égetéseknek párhuzamos elvégzését, sajnos, az anyag nagy terjedelme következtében mellőznöm kellett. De ennek gyakorlati szempontból amúgy sem lett volna különösebb célja. A kérdés súlypontja az abszolút száraz fa fűtőhatásán és a fajsúlyon van. Ezen az utóbbin keresztül érvényesül a termőhely adottsága, amely a fa-test alaki és anyagi felépítésében jut kifejezésre. A vizet tartalmazó fa fűtőhatását a közleményben közölt egyszerű képlettel lehet kiszámítani.

1), 2) *Lorey*: Handbuch der Forstwissenschaft 1903. II. p. 347, 348.

Tájékoztatóul közlöm még itt *Hári* és *Weiser*, ill. *Fabricius* és *Gross* után azt az egyenletet is, amelynek alapján — a kalorimetrikus eljárásnál bevált általános módszerek szerint — a szokásos igazítások és kiegyenlítő számítások figyelembevételével a fűtőhatást kiszámítottam.

$$Fo = (W + Wb \times T - (a + b + c))$$

ahol a W a kaloriméterben használt vízmennyiséget, Wb a kaloriméter vízértékét, T a *Regnault-Pfaundler*-féle egyenlet alapján kiigazított, illetőleg az időszaki mérések figyelembevételével számított hőemelkedést, a az alkalmazott gyapotszál hőhatását, b az égetésnél keletkezett salétromsav képződési hőértékét, c pedig a bombában az égetésnél keletkezett víz elpárolgásához szükséges hőt jelenti. Az így nyert érték adja meg az ú. n. *alsó fűtőhatást*.

Ezenfelül kérnem kell a közleményben a 150. oldalon közölt képletet is

$f' = f \times 0.0$ t -re, és a 2. sz. táblázatban a 2. b. rovat „legkisebb” adatát 3990-re kijavítani.

Miután a vizsgálatokat a kérdés fontos gyakorlati vonatkozásaira és a visszaesatolt területek fakincsének az ismeretére való tekintettel folytatni óhajtom, minden idevonatkozó megjegyzést, vagy kívánságot örömmel veszek és ezeknek a lehetőség határain belül eleget óhajtok tenni.

Dr. Fehér Dániel.

KÖZGYŰLÉSEK.

1. A Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége március hó 30-án, délután 6 órai kezdettel tartotta ez évi rendes közgyűlését, amely a keresztény magyar mérnöktársadalom egyre hatalmasabb arányokban kibontakozó, céltudatos összefogásának újabb megnyilatkozása volt.

A vármegyeháza patinás nagytermét zsúfolásig megtöltötte az érdeklődők tömege és az előkelő vendégek sorában ott láttuk — *Varga József* m. kir. iparügyi miniszterrel az élükön — a kormány, a honvédség és a társadalmi egyesületek képviselőit.

Bíró Zoltán elnöki megnyitójában a mérnöki munka nemzetépítő fontosságát hangsúlyozta és rámutatott arra, hogy a fenyegető világégés közepette a magyar mérnöki kart kétszeres felelősség terheli, mert az ország szükségleteinek a fedezése csak fokozott erőfeszítés és a *személyes igények csökkentése* mellett biztosítható. Ebben a tekintetben pedig a mérnök kötelessége példát szolgáltatni a vezetésére bízott munkásságnak.

Dr. Algyay-Hubert Pál kereskedelem- és közlekedésügyi államtitkár: „A magyar közlekedéspolitikai új feladatai” című nagy-

szabású előadását élénk érdeklődés előzte meg, mert olyan kérdést tárgyalt, amely ma közgazdaságunk egyensúlya szempontjából döntően esik a latba.

A minden részletre kiterjedő fejtegetések során az előadó nyíltan bevallotta, hogy a *Trianon okozta veszteséget a Máv. máig sem tudta kiheverni* és országunk gyarapítása olyan feladatok elé állította, amelyet csak további, mintegy 500 millió pengő értékű, sürgős beruházással tudna megoldani.

Nagyon kívánatos volna az útépités ütemének fokozása is, mert a jelenlegi 10 millió pengős költségvetés mellett *30 évig tartana* a zavartalan közlekedés szempontjából feltétlenül szükséges utak megépítése.

Az autóforgalom fejlődése — helyes közlekedéspolitikai mellett — nem veszélyezteti a vasút érdekeit, sőt, a nyugati államok forgalmi színvonalának elérése céljából a gépjárműveknek további kedvezményeket (vámsorompók eltörlése!) kellene biztosítani.

A helyzetkép teljessége kedvéért az előadó a szekérfuvarozás jelenlegi állását, sőt felfelé ívelő légiforgalmunk jövőbeli kilátásait is ismertette úgy, hogy tanulmánya — amelynek hűvös tárgyilagosságát és leplezetlen őszinteségét a legnagyobb elismeréssel kell kiemelni — méltán nevezhetjük a széleslátókörű mérnöki és közgazdasági tudás egyik legjelentősebb értékének.

A közgyűlés ezután *Bresztovszky Béla* műegyetemi ny. r. tanárt, *Csilléry András* v. minisztert, *Dalmady Ödön* ny. vasúti és hajózási főfelügyelőt, *Papp Béla* ny. min. tanácsost, a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályának volt vezetőjét és *Schilling Zoltánt*, a Szabadalmi Bíróság elnökét egyhangú lelkesedéssel a Szövetség *tiszteletbeli tagjainak* választotta, akik a megalakulás ideje óta lelkes katonái s részben vezérei a tömörülésnek. Az ünnepeltek köszönetét *Papp Béla* tolmácsolta őszinte meghatottsággal.

A közgyűlést a Britannia szálló kupola-termében közös vacsora követte, amelyen az első pohárköszöntőt *Biró Zoltán* mondotta szárnyaló szavakkal a Kormányzó Úr Ófőméltóságára.

Az est hivatalos szónoka *Dalmady Ödön* volt, akinek az *Edvi-Illés*-serleggel tartott beszéde a Szövetség hőskorát idézte. Hogy a román megszállás alatt, néhai nagynevű *Edvi-Illés Aladár* kezdeményezésére, titokban alakult kis egyesülés ma a magyar mérnöktársadalom szellemi irányítója lett, azoknak a férfiaknak az érdeme, akik törhetetlenül hittek a keresztény és nemzeti gondolat győzelmében és lankadatlanul, önfeláldozóan dolgoztak érte.

Gramantik Margit a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége nevében köszönte meg a mérnöki kar támogatását a *MANSz.* kisebbségvédelmi munkájában; áldozatos hazaszeretettől átha-

tott, költői szépségű felszólalása méltó befejezése volt a nagyszerű estnek.

2. A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete ugyancsak március 30-án tartotta közgyűlését az *OMBI*. dísztermében *báró Vay Miklós* országgyűlési képviselő elnöklete alatt.

Az egyesület elmúlt évi munkájáról *Fáber György* ügyv. igazgató számolt be általánosan ismert bátorságával. Jelentése most a szokottnál is élesebb hangú, bírálata pedig még keményebb volt, amin a gazdatiszti kar sorsdöntő óráira való tekintettel nem is csodálhatunk.

Ha egy társadalmi osztály létérdekei forognak veszélyben, akkor azokat csak a legelszántabb sikraszállás védheti meg. A földbirtokreform árnyékában és a mezőgazdasági kamarák bénasága mellett a gazdatiszteknek minden okuk megvan arra, hogy leplezetlen őszinteséggel mutassanak rá a hibákra és azok mielőbbi orvoslását kívánják. Annál is inkább, mert hiszen nem pusztán 3000 ember sorsáról, hanem a magyar kenyér jövőjéről van szó.

A három gazdatiszti kívánság közül eddig csak egy — a nyugdíjbiztosítás — valósulhatott meg; az sem olyan módon és mértékben, amelyet a gazdatiszti munka értéke és a korszerű szociális gondoskodás szempontjából kielégítőnek lehetne tartani. De az alapot a kormány már lerakta és így mégis remélhetjük, hogy a megfelelő továbbfejlesztés elől sem fog elzárkózni.

Ehhez nekünk, a magyar erdőmérnököknek is nagy érdekünk fűződik, hiszen magánszolgálatban álló kartársaink nyugellátásáról is az *OMBI* gondoskodik.

Régi sérelme a gazdatiszti karnak a *képesítési törvény hiánya*, amely nem csekély mértékben az oka annak, hogy Magyarország mezőgazdasága nem áll azon a szinten, amelyen természeti adottságainál fogva lennie kellene.

Fáber igazgató adataiból megtudtuk, hogy a mezőgazdasági szakoktatást is komoly veszély fenyegeti, mert a mai javadalmas mellett a tanári állásokra nem akad komoly értékű pályázó.

Teljes mértékben átérezzük gazdatiszttársaink követelésének a jogosságát, hogy a *szakképzettség törvényes érvényesítése* a mezőgazdaság fejlesztésének egyik elengedhetetlen előfeltétele.

Az is kétségtelen, hogy a mezőgazdasági kamarák, mai szervezetük mellett, nem tekinthetők zavartalan működésre alkalmas érdekképviseleteknek, mert a bennük tömörült mezőgazdasági munkások, gazdatisztek, kis- és nagybirtokosok között gyakoriak az ellentétek, amelyeket ugyanannak a testületnek a keretein belül sohasem lehet kielégítő módon megoldani. Ezért

kívánja a gazdatisztikar harmadsorban az *önálló gazdatiszti kamara* felállítását, hogy jogos céljaiért minden befolyástól mentesen és függetlenül harcolhasson.

Fáber György nagyhatású beszéde, meggyőződésünk szerint, hű kifejezője volt a gazdatisztikar állásfoglalásának és nem ok nélkül hisszük, hogy az az elszántság és szívós harc, amely egy táborba tömörítette a magyar agrár-intelligenciát, rövidesen a másik két kívánság teljesítését is meghezozza.

A közgyűlés *gróf Khuen-Héderváry Károlyt*, — az Országos Mezőgazdasági Kamara időközben megválasztott elnökét, — *dr. Halács Ágoston* kamarai h. igazgatót, *Határ Károly* ny. jószágigazgató, aranyokleveles gazdát és *Landesz József* ny. jégkárbeeslési főfelügyelőt, az egyesület nesztorát tiszteletbeli tagokká választotta, hogy ezzel is kifejezést adjon a gazdatiszti társadalom és az egyesületi élet fejlesztése érdekében kifejtett eredményes munka iránt érzett megbecsülésének.

Dr. Tassonyi Ernő min. osztálytanácsosnak: „Időszerű növénytermelési kérdések” címen tartott érdekes előadása zárta be a közgyűlést, amelyet a hagyományoknak megfelelően baráti vacsora követett a Britannia szállóban.

M.

KIÁLLÍTÁSOK.

1. A Nemzeti Vadászati Védegylet a március 16-tól április 5-ig terjedő időben mutatta be az 1939-ik év folyamán zsákmányolt vadászdíszeket*) a Vigadóban.

A kiállítás iránt a szokottnál is nagyobb érdeklődés nyilvánult meg, mert hiszen a visszakerült magyarlakta Felvidékről és Kárpátaljáról származó trófeák első ízben szerepeltek a kiállítás magyar anyagában.

A *szarvasagancsok* csoportjában ezúttal hiányoztak a „nagy ágyúk”. Az aranyérem odaítélésének feltételül kikötött 200 pontot csak a *Hohenlohe Ágost* herceg elejtette páratlan 16-os bika 10.60 kg súlyú remek dísze haladta meg. A jobboldali szár koronájának csonkasága miatt ugyan ennek a versenyzőnek az osztályzatát is csökkenteni kellett, de 211.12 pontos eredményével megérdemelten került az első helyre és nyerte el a földművelésügyi miniszter úr tiszteletdíját.

Ezüstérmét — 190-en felüli pontszámmal — összesen 10 agancs nyert. Ezek közül 3 darab került ki *Hohenlohe* herceg somogy-szob-szentai uradalmából, egy pedig — a legtöbb szépséggel

*) Megfelelő, helyes magyar szakkifejezésnek tartjuk az idegen „trófea” helyettesítésére. A további szövegben az utóbbit csak elvéve és a változatosság kedvéért használjuk. (Szerks.)

jutalmazot II. helyezett — *gróf Széchenyi Bertalan* felsősegedi erdőgazdaságát képviselte és így együttesen ismét a somogy-megyei szarvasállomány hírét öregbítették.

Az *Esterházy Pál* herceg hírneves gyulaji területéről származó 14-es a kiállítás egyik legszebb darabja volt és sok bámulója akadt a Kormányzó Úr két zsákmányának is, amelyek különösen vaskosságukkal és szép, sötét, érett színükkal tűntek fel; valamivel hosszabb szár mellett messze meghaladták volna a 200 pontot. A kárpátaljai agancsok közül a Latorica Gazdasági és Ipari Rt. uradalmából származók szerepeltek a legjobban, a *Csery Géza* kartársunk elejtette páratlan 18-as az 5. helyre került.

Maga a tény, hogy a 180 pontot is 31 agancs haladta meg, szarvasállományunk ezidőszertinti átlagos minőségeszempontjából megnyugvással tölthet el bennünket.

A vadaskerti szarvasagancsok csoportjában (7 darab) *báró Inkey József* iharosberényi tenyészeté egymaga 4 díjat nyert, míg a Keleti Kárpátokból küldött anyag ebben az évben a megszokottnál valamivel gyengébb termésre mutatott.

A 8 dámlapát díjain az *Esterházy* hercegi hitbizomány (I. és II.) és *Fülöp Józsiás* Szász-Cóburg és Góthai herceg uradalma (III., IV. és VII.) osztoztak. A feltételeket ebben a csoportban erősen megszigorították és így csak a két első helyezett kapott — 190-en felüli pontszáma alapján — ezüstérmet, de *gróf Andrássy Sándor* erős VI. díjasát, (Tiszadob, Szaboles vm.), sőt az utolsó bronzérmest is (*herceg Esterházy László* regölyi birtokáról) boldogan vállalta volna Nimród bármelyik követője; szabad szemmel alig lehetett a különbségeket érzékelni.

Nagy és őszinte örömmel üdvözölt meglepetése volt a bemutatásnak az *őzagancsok* csoportja, ahol a bírálóbizottságnak 5 arany, 11 ezüst és 48 bronzérmest kellett kiadnia.

A Kassai Vadásztársulat területén zsákmányolt 53.2 dkg súlyú, 260 cm³-es, remek trófea a nem éppen hosszú száruk ellenére is biztosan került 233.85 ponttal az első helyre. A Békés megyét képviselő II. helyezett csak kisebb köb tartalma miatt, a Torontálból küldött III. díjas pedig, — amelynek 60.1 dkg volt a súlya, — kevesebb számú szépségpontjai miatt maradt el mögötte. A csoport legsúlyosabb darabja a Szegedi Vadásztársaság területén elejtett őz bak 61.6 dkg-s dísze volt, amely a IV. díjat nyerte.

A legmagasabb pontszámot (236.97) a Ratosnyáról (Keleti Kárpátok) beküldött, gyönyörű 28.3 hosszú agancs érte el, amelyet a Nemzeti Vadász Védegyelet még külön tisztidíjjal is jutalmazott. *Enkelhardt Károly* és *báró Biedermann Imre* ezüst díjat nyert rendellenes őz agancsai is bármelyik nagy gyűjtemény irigyelt darabjai lehetnének.

A *muflonok* csoportjában — az ugyancsak megszigorított

feltételek következtében — csupán a *kk. gróf Károlyi István* fehérvárcsurgói uradalmából származó öreg kos remek csigája nyert ezüst érmet, de *Kardoss Kálmán* III. díjasa és az *ifj. gróf Esterházy László* gézaházai területén verekedés közben elpusztult kos dísze is vadászszívet gyönyörködtető értékek.

Zergekampó csak kettő jött a Keleti Kárpátokból és gyengébb volt a *vadkanagyar*-termés is, bár a *gróf Mailáth György* bakócai uradalmát és Gödöllőt képviselő 3 első helyezett (amelyek közül a II. díj nyertesének a viselőjét *Dercsényi István* m. kir. főerdőmérnök ejtette el) alig maradt el az ezüst éremre jogosító 140 ponttól.

Mindent egybevetve: büszkeséggel és örömmel vehettük számba a hazánk vadgazdaságának fejlettségéről és *természetes, ősi erejéről* tanuskodó csoportokat, amelyekhez hasonló anyaggal alig büszkélkedhetik külföldi kiállítás.

Mikor ott jártam, éppen két német úr méregette, jegyeztette sűrű sóhajtások között a legszebb darabokat.

Az egyikből ki is tört az elkeseredés: „Abba már belefőrdtünk — mondta —, hogy a szarvasaik verhetetlenek, de hogy őzagansban is ilyen termést tud hozni az önök áldott földje, mégis csak borzasztó!”

Hála Istennek!*)

2. Az Országos Mezőgazdasági Kiállítás ebben az évben is nagy tömegeket vonzott a vidékről a fővárosba.

Nincs lehetőségünk arra, hogy részletesebben beszámoljunk a sok látnivalóról, de annyit megállapíthattunk, hogy mezőgazdaságunkat a háborús felhők nem állították meg fejlődésében, sőt bizonyos vonatkozásokban (gépipar, gyümölcsstermelés, baromfityenyésztés, legelőgazdaság) egyre jelentősebbek az elért eredmények.

A mi feladatunk csak az volt, hogy a bennünket közelebről érdeklő anyagról számoljunk be. Ezért — miként minden évben — meglátogattuk a mezőgazdasági szakoktatásnak és kísérletügyi intézményeknek a csarnokait, a halászat és az erdészet kiállítását.

Az első kettőt most is nem szégyelt frígységgel nézegettük. A szakoktatás történeti áttekintést adott. Művészi kivitelű szobrok, festmények és fali táblák sokaságával és szemet-gyönyörködtető elrendezésében mutatta be régebbi, meg mai munkáját,

*) De azért legyünk csak egészen őszinték önmagunkhoz: a mult évi szép őzbak-eredmény bizony inkább a véletlen, mint a céltudatos tenyésztés eredménye!

Nem egy költséges vadgazdaságot ismerek, ahol a selejt-bakok és meddő suták kímélése jelenti ma is az őzállomány ápolását.

Szederjei kartársunknak a lapunk legközelebbi füzetében megjelenő írása éppen ezért különös figyelmet érdemel! (*Szerk.*)

amelynek eredményei mind a három fokon valóban figyelemre méltóak és egyben arról tanuskodnak, *milyen szerves kapcsolatban áll az iskola a földdel.*

A kísérletügyi csoportban különösen a M. Kir. Növényegészségügyi Intézet kiállítása kötötte le figyelmünket, anyagának bőségével, felvilágosító munkájával és komoly pedagógiai értékével.

De biztos kézre vallott a M. Kir. Vetőmagvizsgáló Állomás, valamint a többi kisebb intézmény kiállítása is, amelyeknél első pillantásra szembe tűnt, hogy *sem a fáradsággal, sem a költséggel nem takarékoskodtak.*

Ez így is van rendjén! Mert hiszen a cél az, hogy a fölül népet közelebb hozza a helyes gazdálkodás irányelveihez, és ezért az oktatásnak az a beszédes formája, amelyet a gondosan megválasztott, tetszetős kiállítási anyag képvisel, nem műkedvelő játék, nem pénzpocsékolás, hanem *felbecsülhetetlen értékű befektetés.*

A halászat ebben az évben új otthont kapott, amely kb. háromszorosa a réGINEK. De még így is majdnem kicsinek bizonyult, mert annyi kiállító jelentkezett és az aquáriumok száma úgy megszorodott, hogy a hatalmas körfolyosón alig jutott hely a képek és táblázatok számára. A vonzóerőt egy hallal teli nagy betonmedence és az állandóan üzemben lévő halászcserda is növelték úgy, hogy reggeltől késő estig nem fogyatkozott meg a látogatók sűrű tömege.

Az erdészet háza — várakozásunk ellenére — sajnos csak a tavalyi volt. Pedig azt vártuk, hogy a magyar erdők közgazdasági súlyához méltón, térfogatban is meggyarapodik.

Tudjuk, mennyi nehézséggel küzd főosztályunk és azt sem vonjuk kétségbe, hogy Kárpátalja eddig inkább csak a gondból jelentett többletet.

De úgy érezzük, szakunkat *a megjelenésben is kötelezettségek terhelik*, ha számot tart arra, hogy a magyar nép megismerje és megbecsülje.

Reméljük, jövőre leveti Hamupipőke-ruháját és azt tárja a kiállítás közönsége elé, ami kellőképpen *hangsúlyozni* tudja fontosságát.

A változott viszonyoknak megfelelően ugyanis ez évben Kárpátalja bemutatása volt soron, de a nagyközönség a kiállított fényképeket és a néhány sebtiben elkészített modellt aligha érezhette olyan meggyőző erejűnek, mint amilyennek azt a rendezőség bizonyára tervezte.

A legnagyobb sikere kétségtelenül ismét *Kletz Károly* filmjének volt, amely a tavalyinál is tökéletesebb formában és igen szép színhatásokkal mégis valami ízelítőt adott Kárpátalja

erdeiről és életéről, az ott folyó termelésekről, felújításokról stb. A tutajozás megörökítése műszaki szempontból is pompás teljesítmény. A sok gonddal és szakszeretettel végzett munkáért törekvő, kedves kartársunknak a legteljesebb elismerés jár.

Sajnálattal kellett azonban tapasztalnunk, hogy az alföld-fásítás kérdése — éppen a helyszükére való tekintettel — erősen háttérbe szorult. Csak *Horváth Jenő* tavalyi festményei emlékeztettek rá. Pedig erre a nagy feladatra *újból és újból rá kell terelni a közönség figyelmét* és a propaganda minden eszközét fel kell használni a népszerűsítésére. Hogy milyen érdekeink fűződnek hozzá, azt hiszem, felesleges magyaráznom.

Első ízben láttunk statisztikai táblázatokat Magyarország fatermeléséről és faforgalmáról, amit azzal a megnyugvással vettünk tudomásul, hogy a kezdet nehézségein ezen a téren is túl vagyunk és az elkövetkező évek remélhetőleg mindinkább az anyag bővülését és részletezését hozzák magukkal.

Nagy örömünkre szolgálna azonban, ha egyszer az *erdészeti szakoktatás és kutatásügy* is bemutatkozna, mert az ilyen irányú megnyilvánulás hiánya az egyik oka annak, hogy alig tudnak róluk valamit.

Hisszük, hogy a pénzügyminiszter Úr erdészeti főosztályunknak jövőre a szükséges anyagiakat is a rendelkezésére bocsátja, amellyel megadhatja a méltó keretet a magyar erdészet kiállításának.

A halásznokban megkérdeztem az egyik lelkes rendezőt, miért építettek az eddigi otthonuk helyén háromszor akkora esarnokot, amikor tudtommal a halászat ügye nem fejlődött akkorát az utolsó években:

„A régi viskó szerencsére leégett az ősszel — hangzott a felelet — és így meg volt a lehetőségünk arra, hogy a kibővítés tervét megvalósítsuk.“

Hát ha másképp nem megy, az erdészet vityilójával is történhetne hasonló „szerencsétlenség“...!

M.

LELKIGYAKORLATOK A MANRÉZÁBAN.

A „*Manréza*“ igazgatója a f. é. május hó 21-től 25-ig terjedő időben *erdőmérnökök*, június hó 6—10-ig pedig *erdőáltisztek* részére lelkigyakorlatot rendez, s ennek szervezésével az alulírottat bízta meg.

A rendelkezésemre álló — sajnos nem teljes — címjegyzék felhasználásával egyénenként is fel fogom kérni szaktársaimat a lelkigyakorlaton való részvételtre, szükségesnek tartom azonban a lelkigyakorlat időpontját — éppen az előbb említett körülményre való tekintettel — ez úton is jelezni, hogy azoknak a szak-

társaimnak is módjukban álljon jelentkezni, akik netalán egyé-
nileg külön meghívót nem kapnának.

Az *erdőbirtokos* urakat külön körlevéllel szándékozom meg-
keresni, hogy részben a szükséges szabadság engedélyezésével,
részben anyagi támogatással tegyék lehetővé erdőaltisztjeiknek
a részvételt a számukra külön megrendezett lelkigyakorlaton.
Ezúttal azonban külön is felhívom szaktársaimat, szíveskedjenek
támogatni a „Manréza“ igazgatójának ezt a nemes készségét
azzal, hogy saját hatáskörükben is legyenek a jó ügy szószólói.

Az erdőmérnökök lelkigyakorlatának összes költsége 22 P,
az erdőaltisztké 15 P.

Mindkét lelkigyakorlatra már most is lehet az alulírt címen
jelentkezni, amit annál is inkább kívánatos mielőbb megtenni,
mert ezidén valamivel kevesebb hely áll rendelkezésünkre.

(Cím: *Czillinger János*, Budapest, IV., Apponyi-tér 1. sz.)

Czillinger János.

A M. KIR. MADÁRTANI INTÉZET KÉRELME.

A M. Kir. Madártani Intézet (Budapest, II., Hermann Ottó-
ut 15.) felkéri a magyar erdész társadalmat, szíveskedjenek vele
közölni, hogy az 1939/40. tél folyamán ki, hol és mikor tapasztalt
nagyobb arányú *szajkó-* (mátyásmadár-) *mozgást* és milyen
arányú volt az?

ORSZÁGOS KUTYAKIÁLLÍTÁS.

A Magyar Kutyatenyésztő Egyesületek Országos Szövetsége
tagegyesületei: az Abauj-Torna Vármegyei Magyarfajtájú Eb-
tenyésztő Társulat, az Ebtenyésztők és Ebkedvelők Dunántúli
Egyesülete, a Magyar Dobermannusok, a Magyarfajta Kuttyákat
Tenyésztők Egyesülete, a Magyar Foxterrier Tenyésztők Egyesü-
lete, a Magyar Taeskö Tenyésztők Egyesülete, a Magyar Véreb
Egylet, az Országos Magyar Rendőr-kutya Egyesület és az Or-
szágos Vizsla Club részvételével *f. évi május hó 5-én* Budapesten,
a Tattersallban (Kerepesi-út 3. sz.) *országos kutyakiállítást* ren-
dez, amelyre az összes hazai kutyatulajdonosokat sporttársi szere-
tettel meghívja.

Nevezhető minden törzskönyvezett kutya.

A nevezési határidő: 1940 április 30.

A nevezési díj: az első kutya után 12.— P, minden további
kutya után 6.— P. Az a származási lap, amelyet nem a Szövetség
állított ki, lebélyegezendő. A lebélyegzési díj 50 fillér. A tagegye-
sületek tagjai f. évi tagsági igazolványuk felmutatása mellett a
nevezési díjnak csak az 50%-át fizetik. A m. kir. honvédség,

csendőrség, rendőrség altisztjei, valamint az erdész- és vadász-altisztek a tulajdonukban lévő kutyák után a nevezési díj 25%-át fizetik. A nevezési határidő után érkező nevezések, úgyszintén a helyszíni nevezések esetén a nevezési díj kétszerese fizetendő. Az újonnan belépők a tagok részére nyújtott kedvezményben részesülnek. A felvétel ügyében forduljanak a Szövetség irodájához.

Nevezési ív a Szövetség irodájában igényelhető. (Budapest, VII., István-út 2. Távbeszélő: 14–17 óra között 142–474.)

Azok a vidéki kiállítók, akik a Nemzetközi Vásár 50%-os vasúti menetjegy-kedvezményét igénybe óhajtják venni, a vásárigazolványt az előírt illetéke, valamint 20 fillér postaköltség előzetes beküldése mellett a Szövetség irodájától igényelhetik. Vidéki kutyák elhelyezéséről és a kiállításra viteléről jutányos áron gondoskodunk.

Felkérjük az i. t. hazai kutyatulajdonosokat, hogy minél számosabban vegyenek részt a kiállításunkon.

Sporttársi üdvözléssel:

Kölcsei Kende Mihály
szövetségi főtitkár.

*

A rend kedvéért!

Nagyon kérjük t. olvasóinkat, szíveskedjenek a magyar erdőtisztikar tagjainak **név-, cím-, rang- és lakásváltozását** nekünk minden alkalommal bejelenteni, *hogy mindenkinek megadhassuk, ami őt megilleti.*

Az „Erdészeti Lapok“ esetleg **elveszett példányainak a pótlását** is csak akkor vállalhatjuk, ha t. tagtársaink és előfizetőink **cím- és lakásváltozásukat** velünk idejében közlik.

Kérjük azonban, hogy a **pótlás iránti igényüket** az illető füzet megjelenése után **két héten belül** szíveskedjenek bejelenteni, mert később nem áll módunkban a kért füzeteket díjtalanul megküldeni.

Lapunkhoz mellékeljük az „Erdészeti Zsebnaptár“ előfizetésére vonatkozó felhívást.